

استاد بزرگ سرخان گولیف

وضعیت‌های نمونه وار

در شطرنج

ترجمه: هادی کریمی

ویرایش: رضا رضایی - آبتین گلکار

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

استاد بزرگ سرخان گولیف

وضعیت‌های نمونه‌وار در شطرنج

ساختار پیاده‌ای کارلسباد

و

پیاده منفرد مرکزی

ترجمه: هادی کریمی

ویرایش: رضارضایی - آبتین گلکار

انتشارات فرزین

۱۳۸۳

وضعیت‌های نمونه‌وار در شطرنج:

سرخان گولیف؛ ترجمه هادی کریمی. - تهران: فرزین، ۱۳۸۳.

١٦٥ ص: مصور.

ISBN 964-6256-43-0: ۱۳۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.

۱. شطرنج -- راهنمای آموزشی. ۲. پیاده (شطرنج). الف. کریمی، هادی. ۱۳۵۳

۱. سقزیج
مترجم. ب. عنوان. ج. عنوان: ساختار پیاده‌ای کارلسباد و پیاده منفرد مرکزی.

V94/142

گی ۹ پ ۵/۱۴۵۱/G

کتابخانه ملی ایران

PL-201-9

فرزین

فرونتشارات فرزين شطرنج

وضعیت‌های نمونه‌وار در شطرنج (ساختار پیاده‌ای کارلسباد و پیاده منفرد مرکزی)

استادبزرگ سرخان گولیف

ترجمہ ہادی کریمی

□ ویرایش: رضا رضایی - آبتین گلکار

□ چاپ اول : ۱۳۸۳

شمارگان : ۲۰۰۰

❏ چاب : دالاهو

صحافی : نوری

❑ قیمت : ۱۳۰۰۰ ریال

ISBN 964 - 6256 - 43 - 0 شابک ۹۶۴ - ۶۲۵۶ - ۴۳ - ۰

انتشارات فرزین: خیابان انقلاب، اول خیابان دانشگاه، پلاک ۵، تلفن ۶۴۶۲۴۰۶

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۱۶ (ساختمان ناشران)، طبقه دوم،

تلفن ۶۹۵۱۹۲۰

دورنگار ۶۹۵۱۹۱۸

فهرست

۵	 مقدمه مترجم
۷	 کلیات
۹	 ساختار پیاده‌ای کارلسباد
۱۱	 ماهیت ساختار پیاده‌ای کارلسباد و تاریخچه پیدایش و تکامل آن
۱۳	 طرح‌های ممکن برای سفید
۱۳	 حمله اقلیت پیاده‌ای
۱۹	 حمله پیلزبری و حالت‌های جدید آن
۲۶	 طرح بازی در مرکز (طرح مارشال ؛ آماده سازی e3-e4)
۳۵	 طرح حمله در جناح شاه هنگامی که سیاه در جناح شاه قلعه رفته باشد
۴۶	 طرح‌های بازی هنگامی که هر دو طرف در جناح وزیر قلعه رفته باشند
۵۱	 طرح آلخین (آماده سازی e3-e4 با f2-f3 و مانور g1-e2-g3)
۵۹	 طرح بازی با سوارها در جناح وزیر (طرح کاپابلانکا - روبینشتاین)
۶۵	 طرح‌های بازی برای سیاه
۶۵	 بازی متقابل در جناح شاه
۷۱	 ضربه متقابل مرکزی (آماده سازی c6-c5... و حرکت e4-...)
۷۲	 بازی در جناح وزیر و ایجاد بازی بسته در این جناح
۷۳	 طرح دفاعی استالبرگ و حالت‌های جدید آن
۷۷	 گفتار نهایی
۷۸	 تمرینها

۸۵	 بازیهای تکمیلی
۹۱	 پیاده منفرد مرکزی
اهمیت وضعیتهای نمونه‌وار پیاده منفرد مرکزی و طرحهای	
۹۲	 نمونه‌وار ممکن در این وضعیتهای
۹۵	 طرحهای بازی با پیاده منفرد مرکزی
۹۵	 راندن پیاده منفرد به قصد تعویض یا ایجاد شکاف در مواضع حریف
۱۰۴	 راندن پیاده منفرد برای تثبیت پیاده حریف در ستون مجاور و سپس حمله به آن
۱۰۹	 حمله در جناح شاه
۱۱۴	 تصاحب ستون باز مجاور پیاده منفرد و ایجاد بازی فعال در آن
۱۲۳	 طرحهای بازی علیه پیاده منفرد مرکزی
۱۲۳	 مسدود (بلوکه) کردن پیاده منفرد و ایجاد بازی فعال در جناح
۱۳۲	 تعویضها و مانورهای خاص نمونه‌وار
۱۴۱	 تعویض مهره‌ها و ساده کردن بازی و گذار به آخر بازی
۱۴۵	 تبدیل ساختار پیاده منفرد به سایر وضعیتهای نمونه‌وار
۱۵۱	 تمرینها
۱۵۵	 بازیهای تکمیلی

تقدیم به پدر و مادر

مترجم

مقدمه مترجم

امروزه علی‌رغم وجود کتابهای متنوع دربارهٔ مراحل مختلف بازی شطرنج، متأسفانه تعداد کتابهای ترجمه شده به زبان فارسی بسیار اندک است و این کمبود به ویژه در مورد آثار پایه‌ای و کلاسیک کاملاً محسوس است. در مورد وضعیتهای شناخته شده و نمونه‌وار (تیپیک) - که جزو مهمترین مباحث شطرنج است - مرجع مدون خاصی در کشور وجود ندارد و معمولاً شطرنج‌بازان کشورمان با روشهای متفاوت - بسته به طرز تلقی و درک خود - دانش خویش را در مورد وضعیتهای شناخته شده وسط بازی افزایش می‌دهند و چه بسا در این راه وقت و انرژی زیادی را تلف می‌کنند و گاهی به مقصد نیز نمی‌رسند.

این کتاب به طور خاص به وضعیتهای نمونه‌وار می‌پردازد. نویسنده در تألیف این اثر از یادداشتها و فیشهای تحقیقی خود، و همچنین از کتابهای مختلف و بازیهای تفسیر شده اساتید برجسته شطرنج بهره برده است.

از مهمترین ویژگیهای کتاب این است که سعی شده تا خواننده ضمن مطالعه کتاب، علاوه بر یادگیری دو وضعیت نمونه‌وار مورد بحث، روش مطالعه و تحقیق در مورد سایر وضعیتهای نمونه‌وار را نیز فرا بگیرد.

قابل ذکر است که مؤلف قسمت عمده‌ای از مطالب کتاب را به طور منظم در کلاسهای تیم ملی ایران تدریس کرده است که این موضوع بیانگر اهمیت یادگیری این مطالب برای بازیکنان کشور در چنین سطحی است.

هدف اصلی در ترجمه این اثر گسترش و تعمیم بخشی از دانش شطرنج در بین عموم شطرنج‌بازان و شطرنج‌دوستان کشور و در نهایت ارتقای سطح عمومی شطرنج در کشورمان است.

از دوستان عزیز، آقای عبدالله قاسمی که نسخه دستنویس کتاب را خواندند و برخی اشکالات نگارشی را متذکر شدند؛ خانم مهندس معصومه پاکنهاد که زحمت بازخوانی و مقایسه متون و بازیها را کشیدند؛ آقای محمد مسعود مؤیدی جاوید که بی دریغ مرا یاری کردند و همچنین از دقت نظر آقای رضا رضایی در ویراستاری کتاب و نیز پیگیری و زحمات ایشان برای چاپ این اثر سپاسگزارم.

ویسنده این کتاب به سال ۱۹۶۸ در روستای «مولو پایین» از بخش «قبادلو» جمهوریذربایجان به دنیا آمده است. در سال ۱۹۹۲ از دانشگاه باکو در رشته اقتصاد با مدرک کارشناسی فارغ التحصیل شد و در سال ۱۹۹۵ به درجه استاد بزرگی در شطرنج رسید. وی تا کنون سه بار قهرمان جمهوری آذربایجان شده و چندین بار در مسابقات مختلف بن‌المللی مقام اول را به دست آورده است. در سال ۱۹۹۶ دوره عالی مربیگری را در دانشگاه ولتی تربیت بدنی مسکو به پایان برد و از سال ۱۹۹۷ در همین دانشگاه مشغول به تدریس و تهیه پایان نامه دوره کارشناسی ارشد با موضوع «شرایط ویژه قابل بحث در شطرنج» است. استاد بزرگ سرخان گولیف از سال ۲۰۰۰ بنا به درخواست فدراسیون شطرنج جمهوری اسلامی ایران مربی تیم ملی شطرنج ایران بوده است.

WWW.ACHMAZSTORE.IR

کلیات

تاکنون درباره «وضعیت‌های نمونه‌وار (تسپیک)» و اهمیت فراگیری آنها بسیار شنیده‌ایم. در آثار نوشتاری بزرگان شطرنج، حتی در اعمال و گفتار آنان، درباره اهمیت شناخت و یادگیری وضعیت‌های نمونه‌وار موارد فراوانی به چشم می‌خورد. مثلاً، کاپابلانکا تحلیل وضعیت‌های نمونه‌وار آخربازی را بدون صفحه و مهره، موجب افزایش مهارت و استادی در آخربازی می‌دانست. باتوینیک وضعیت‌های نمونه‌وار گذر از شروع بازی به وسط بازی را در منزل مطالعه می‌کرد و نتایج حاصل از آن را در مسابقات به کار می‌بست؛ و اوپوه در کتب با ارزش خود فراگیری وضعیت‌های نمونه‌وار هر سه مرحله بازی را لازم و ضروری دانسته است.

از این نمونه‌ها بسیار می‌توان برشمرد. در مجموع، شناخت و تسلط بر وضعیت‌های مختلف از مهمترین عوامل افزایش قدرت شطرنج‌باز محسوب می‌شود. اهمیت وضعیت‌های نمونه‌وار در شطرنج، از طرفی، و کمبود آثار مدون در این زمینه، از طرف دیگر، انگیزه نوشتن این کتاب بوده است. طبیعی است که در این راه از بازیهای قهرمانان جهان و همچنین از جدیدترین بازیهای انجام شده استفاده کرده‌ایم. در نوشتن این مجموعه، دو هدف فرا روی ما بوده است: (۱) بیان ماهیت و بازگو کردن طرحها و رموز وضعیت‌های نمونه‌وار، و (۲) نحوه یادگیری و افزایش آگاهی و مهارت در این وضعیت‌ها.

در کتاب حاضر دو وضعیت نمونه‌وار مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد:

(۱) ساختار پیاده‌ای کارلسباد

(۲) پیاده منفرد مرکزی

البته مبحث مهم «وضعیت‌های نمونه‌وار» - که از جالبترین و سنگینترین مباحث شطرنج است - تنها به بررسی این دو وضعیت منحصر نمی‌شود. سایر وضعیت‌های نمونه‌وار، مانند ساختار پیاده‌های آویزان، زوج پیاده‌ای در ستون‌های باز (d5 و c6 یا d4 و c3)، ساختار جوجه تیغی، مرکز سیال و... را نیز مورد بررسی قرار داده‌ایم که در کتاب‌های بعدی ارائه می‌شود.

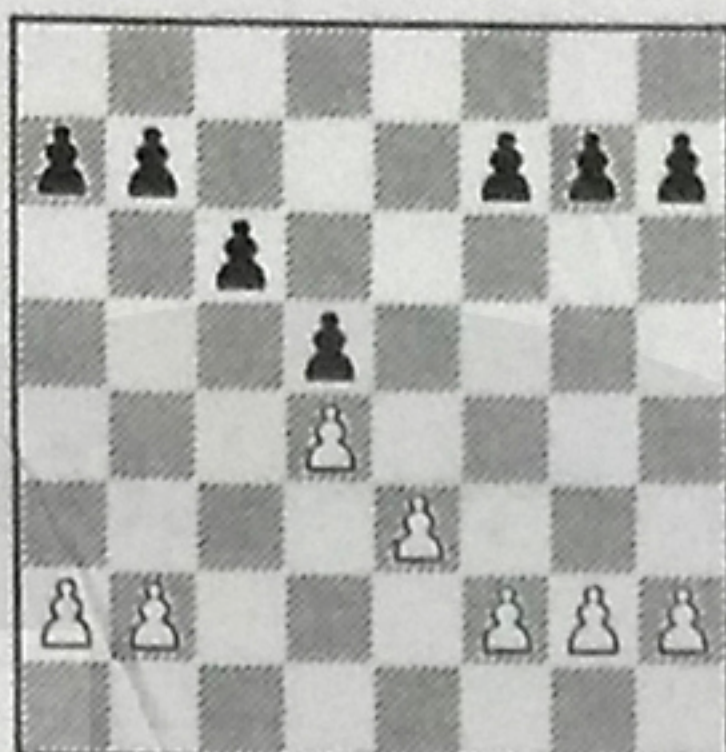
اگر این کتاب بتواند پاسخگوی حتی یک سؤال یک شطرنجباز باشد، خود را خوشبخت و موفق می‌دانم. اگر ایرادی در کتاب دیدید پیشاپیش عذرخواهی می‌کنم و آماده شنیدن راهنمایی‌های شما هستم. تذکرات و راهنمایی‌های خود را می‌توانید به آدرس hadikarimi@hotmail.com یا goliev@yahoo.com ارسال کنید، یا با

فدراسیون شطرنج جمهوری اسلامی ایران تماس بگیرید.

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

ساختار پیاده‌ای کارلسباد

در این فصل به بررسی ساختار پیاده‌ای کارلسباد می‌پردازیم. مطالب و عناوین مورد بحث بدین شرح است:

(۱) ماهیت ساختار پیاده‌ای کارلسباد و تاریخچه پیدایش و تکامل آن

(۲) طرح‌های ممکن برای سفید

(۱-۲) حمله اقلیت پیاده‌ای

(۲-۲) حمله پیلزبری و حالت‌های جدید آن

(۳-۲) طرح بازی در مرکز (طرح مارشال؛ آماده سازی e3-e4)

(۴-۲) طرح حمله در جناح شاه هنگامی که سیاه در جناح شاه قلعه رفته باشد

(۵-۲) طرح‌های بازی هنگامی که هر دو طرف در جناح وزیر قلعه رفته باشند

(۶-۲) طرح آلخین (آماده سازی e3-e4 با f2-f3 و مانور g1-e2-g3)

(۷-۲) طرح بازی با سوارها در جناح وزیر (طرح کاپابلانکا - روبینشتاین)

(۳) طرح‌های بازی برای سیاه

(۱-۳) بازی متقابل در جناح شاه

(۲-۳) ضربه متقابل مرکزی (آماده سازی c5-c6... و حرکت e4-e5...)

(۳-۳) بازی در جناح وزیر و ایجاد بازی بسته در این جناح

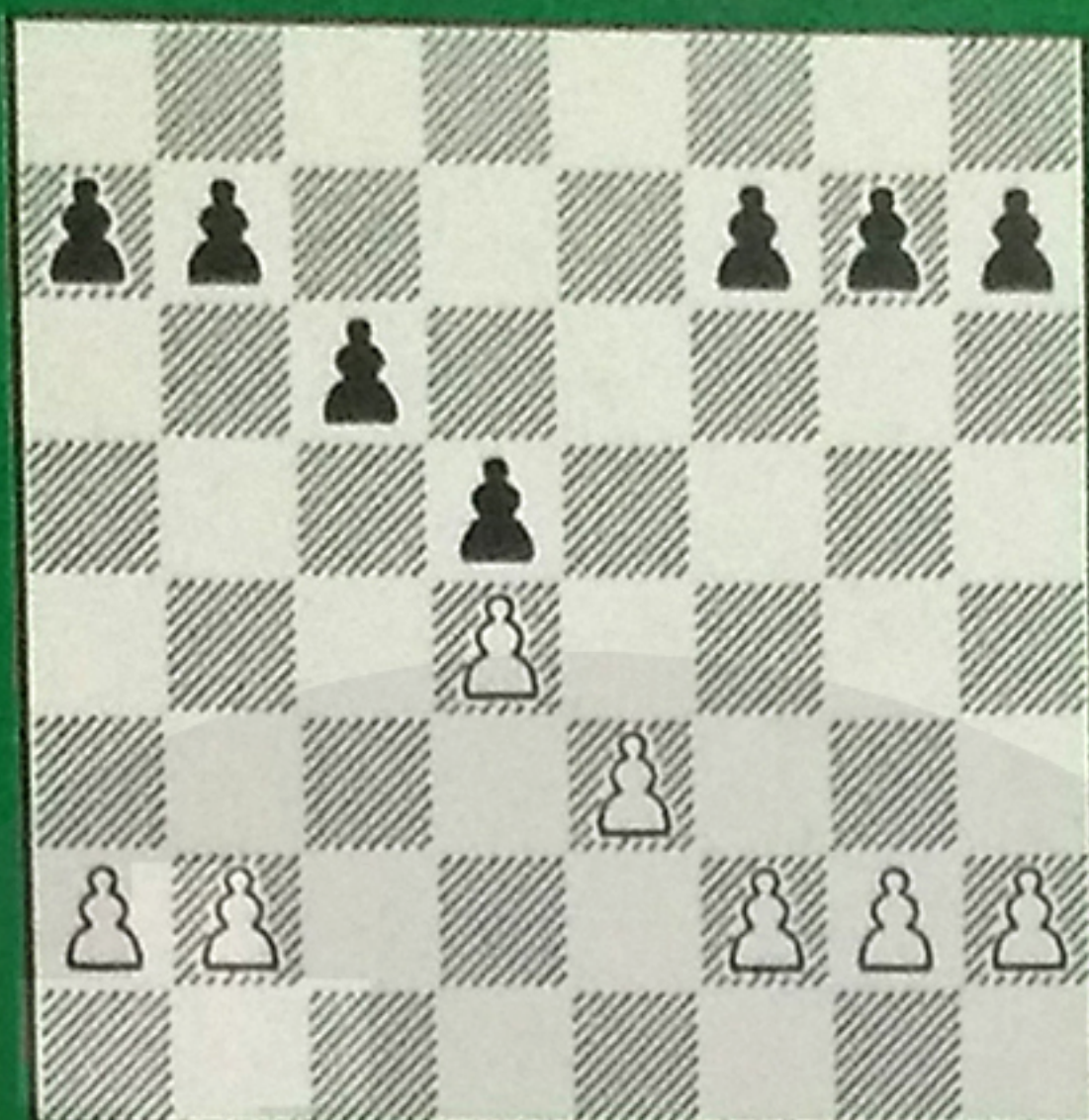
(۴-۳) طرح دفاعی استالبرگ و حالت‌های جدید آن

(۴) گفتار نهایی

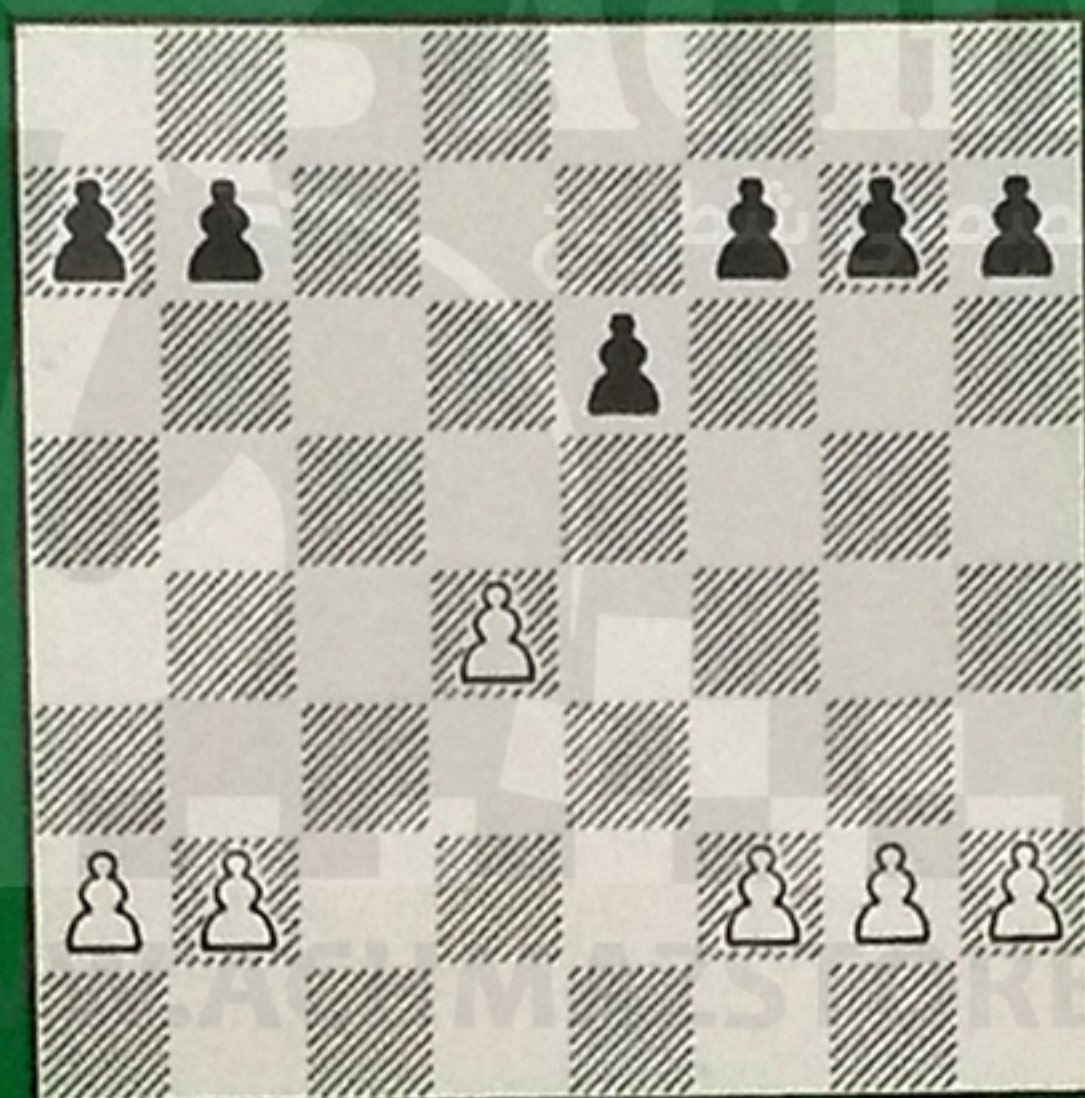
(۵) تمرینها

(۶) بازیهای تکمیلی

ساختار پیاده‌ای کارکسیاد

پیاده متغرد مرکزی

فرزین

شابک: ۹۶۴-۶۲۵۶-۴۲-۰
ISBN: 964-6256-43-0

انتشارات فرزین: خیابان انقلاب، اول دانشگاه، پلاک ۵، تلفن: ۶۴۶۲۴۰۶
دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۱۶ طبقه دوم
تلفن: ۶۹۵۱۹۳۰ دورنگار: ۶۹۵۱۹۱۸